Bývalá slévárna znovu ožívá díky umění

16. 06. 2026 10:11

Stavbě i osudu navzdory - ve slévárně bývalé továrny na výrobu lustrů Elias Palme v Kamenickém Šenově se konala první výstava s názvem Možnosti Eliášky. A Eliášce to v ní nesmírně slušelo.

Možnosti Eliášky se zdají být nekonečné - nebo je alespoň Nadační fond Eliáška a autoři výstavy společně se všemi návštěvníky posunuli zase o notný kus dopředu. Stavební práce na významné budově se secesně zdobenou fasádou z roku 1905 usilující o její záchranu a rekonstrukci sice již začaly, trvat budou ale ještě řadu let. Nadační fond Eliáška se ale rozhodl, že během té doby rozhodně nechce nechat celý areál zavřený za vlnitým plechem a chce ho otevírat návštěvníkům a kolemjdoucím jen co to je možné. Během již šestého ročníku kamenickošenovského festivalu světla a skla Lustrfest, konaného v sobotu 13.6.2026, zaplnilo budovu slévárny, která se nachází v samotném závěru celého areálu, na několik stovek návštěvníků.

Důvody k tomu byly hned dva - svých sedm projektů budoucí možné vize zde představili studenti Fakulty architektury ČVUT a tvůrčí duo Palo Macho a Jana Hojstričová připravili pro Eliášku site-specific instalaci ze skla a fotogrammetrických obrazů, kterou nazvali Paměť lustru.

Tereza Šváchová, architektka a součást Nadačního fondu Eliáška, vede společně s kolegy Janem Stempelem a Ondřejem Benešem ateliér na Fakultě architektury ČVUT. A jelikož ona sama pro Eliášku navrhla projekt v rámci své diplomové práce již v roce 2016, bylo téměř přirozené, že Eliášku nabídla jako zadání i svým studentům. Sedm z nich se rozhodlo, že během jediného semestru nejen že navrhne novou podobu architektury, ale vymyslí i nové funkční využití, kterým ověří reálné možnosti Eliášky. Nehledě na to, že mají studenti za sebou teprve druhý ročník bakalářského studia, dokázali navrhnout velmi komplexní projekty, které nabídly například nebo lázně pro duši - psychoterapeutické centrum, sklářské centrum s ubytováním, odbornou sklářskou knihovnu, multifunkční kulturní sál, místo pro soustředěnou práci a tanec

či bike park.

Převýšený prostor slévárny zaplnily skleněné objekty a obrazy tvůrčího dua slovenských umělců a pedagogů Pana Macha a Jany Hojstričové. Snově zastřené černé kruhy zavěšené, opřené a polehané v prostoru násobily působivé průhledy ven do celého areálu. Vymezovaly prostor a odrážely a násobily vzrušující atmosféru, která po celý den v Eliášce vládla. Barevné a lithialinové koule jakoby se náhodou zrovna někomu vysypaly z kapsy. Zpoza rohu vykukující lustrové ověsy v nadživotní velikosti nápadně připomínaly ověs, který má nová Eliáška v logu. O existenci náhod lze vést polemiku. Bez debat ale je, že takto křehká, ale svébytná instalace Eliášce nemohla slušet více. Bývalá továrna na výrobu lustrů v Kamenickém Šenově se hlásí o slovo a chce být nedílnou součástí Křišťálového údolí. Výstava Možnosti Eliášky ukázala, že je to nikoliv pouze bohatá historie, ale i barevná budoucnost, kterou dokáže nejen celému Libereckému kraji nabídnout.

A tak se v duhových barvách odrazů skleněných ploch alespoň na jeden den třpytila radost ze života, umění a setkání a i oprýskané cihelné zdi v nich vypadaly o něco přívětivěji. Má-li toto být předzvěst budoucnosti Eliášky, je optimistická.

Výstava

Možnosti Eliášky

Datum: 13.6.2026

Místo: Bývalá továrna na výrobu lustrů Eliáška - Slévárna, Kamenický Šenov, Česká republika

Autoři: Palo Macho, Jana Hojstričová (Paměť lustru); Xenia Thea Majerová, Rozálie Jirásková, Daniel Pícl, Šimon Radimský, Nela Pumprlová, Kateřina Pušová a Pavlína Rejmanová (Možnosti Eliášky - projekty studentů FA ČVUT zkoumající budoucí možné využití Eliášky)

Kurátor: Tereza Šváchová (Nadační fond Eliáška)

Palo Macho je slovenský výtvarník, malíř a sklářský umělec, který patří k nejvýraznějším osobnostem současného slovenského umění. Ve své tvorbě dlouhodobě propojuje malbu, kresbu a sklo. Charakteristická je pro něj práce s vrstvením, světlem, transparentností a jemnou linií. Studoval sklářské školy v Novém Boru a Kamenickém Šenově a následně Vysokou školu výtvarných umění v Bratislavě, kde dnes působí jako pedagog.

Jana Hojstričová je slovenská výtvarnice a fotografka, která ve své tvorbě pracuje především s obrazem těla, pamětí a intimní stopou člověka v prostoru. Ve spolupráci s Palem Machem propojuje fotografii se sklem a vytváří vrstvené instalace balancující mezi objektem a světlem. Absolvovala Vysokou školu výtvarných umění v Bratislavě, kde dnes na Katedře fotografie působí jako pedagožka.

Xenia Thea Majerová, Rozálie Jirásková, Daniel Pícl, Šimon Radimský, Nela Pumprlová,

Kateřina Pušová a Pavlína Rejmanová jsou studenti 4. semestru bakalářského stupně Fakulty architektury ČVUT v Praze z ateliéru Stempel–Beneš–Šváchová, kteří během jednoho semestru našli nové využití a podobu celého areálu Eliášky. Každý jejich pohled a přístup je unikátní, odhaluje nové stopy a přináší nové vrstvy. A rozhodně stojí za pozornost.

Zdroj: Tereza Šváchová, +420 721 275 410